

Noord-Holland dankzij actieve aanpak met vertrouwen op weg naar 2015

Veel locaties na herbeoordeling niet meer spoedeisend

De provincie Noord-Holland testte een nieuwe, actieve aanpak van haar spoedlocaties. Het resultaat is opmerkelijk: de meeste locaties blijken na herbeoordeling niet spoedeisend te zijn. Van de huidige 588 locaties blijven er hierdoor naar verwachting maximaal 150 over. De doelstellingen uit het Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties (2009) komen zo ineens een stuk dichterbij.

Door Vincent Breij, Michiel Eijndhoven en Annet de Bakker-Dieleman

Over de auteurs:

drs. V.J.M. Breij, OTUS Projectmanagement / Advies bv, namens Tauw bv
drs. M.J. Eijndhoven, Provincie Noord-Holland, Directie Subsidies,
Handhaving en Vergunningen
drs. A.L. de Bakker-Dieleman, Tauw bv, vestiging Amsterdam

Het tempo van onderzoek en sanering in eigen beheer in de provincie Noord-Holland ligt te laag om de doelstellingen in het Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties te halen. Die zijn dat humane risico's eind 2010 inzichtelijk moeten zijn en eind 2015 beheerst. De ecologische en verspreidingsrisico's moeten eind 2015 inzichtelijk zijn. Het juridisch instrumentarium is bovendien te kostbaar om grootschalig in te zetten. De provincie zocht daarom een efficiëntere manier om haar 588 spoedlocaties aan te pakken. Zij testte een nieuwe, actieve aanpak op 26 spoedlocaties. De 26 geteste locaties waren representatief voor 368 spoedlocaties waarvan de bodem al oriënterend of nader was onderzocht, bijna tweederde van het totaal. De overige 220 locaties, waar zelfs nog geen oriënterend onderzoek is gedaan, vielen buiten de test. Hiervoor loopt een ander project.

ACTIEVE AANPAK

De eerste fase bestond uit het ordenen, analyseren en aanvullen van beschikbare gegevens. Dit laatste door eigenaren en veroorzakers, maar ook door betrokken gemeenten en huurders actief te benaderen. Het waterleidingbedrijf leverde gegevens over gebruikte leidingmaterialen. De provincie deed soms ook zelf onderzoek. Zo liet zij bestaande peilbuizen bij twijfel over eerdere metingen herbemonsteren. Op verzoek van de provincie onderzochten enkele gemeenten met ISV-geld (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing) de binnenlucht. Soms was zelf onderzoek doen ook noodzakelijk. Bij een voorma-

lige chemische wasserij was de bodem ten onrechte nog niet onderzocht op VOCl. Daar volgde alsnog een aanvulling op het eerdere oriënterende onderzoek. Op een andere locatie was er geen schuldig eigenaar of veroorzaker meer te vinden. Het zelf financieren van eerste onderzoeken, rechtstreeks dan wel met ISV-geld, past in de lijn van versnelling van de aanpak van de spoedlocaties. Voor BSB-locaties (Bodem Sanering in gebruik zijnde Bedrijfsterreinen) gaat de provincie uit van volledige financiering door de gebruiker/eigenaar van de locatie. Indien overleg niet leidt tot vrijwillig uitvoeren van het onderzoek, zal de provincie het bevelsinstrumentarium inzetten.

De tweede fase had vooral moeten bestaan uit overleg met terreineigenaren en veroorzakers, de gemeente en andere belanghebbenden, zoals bijvoorbeeld huurders of projectontwikkelaars. Door de sanering bijvoorbeeld af te stemmen op ruimtelijke ontwikkelingen zouden betere en snellere resultaten kunnen worden bereikt, was de gedachte. Tot deze fase kwam het bijna niet.

De provincie deed soms zelf onderzoek

VERRASSEND RESULTAAT

Want na de eerste fase bleken maar liefst zeventien van de 26 locaties (!) niet meer spoedeisend te zijn. Dit worden er naar verwachting nog meer als het onderzoek van nog zes locaties binnenkort af is. Slechts één locatie was nog wel spoedeisend. Oorzaken?

- De beschikbare gegevens waren nog niet optimaal gebruikt

Status	Specificatie	Aantal	Vervolg door
Niet spoedeisend	Na herbeoordeling al aanwezig onderzoek	6	-
	Na beoordeling van recent, nog niet eerder beoordeeld onderzoek	4	-
	Na onderzoek door provincie / gemeente	4	-
	Versoepeld verspreidingscriterium	1	-
	Locatie is al gesaneerd	2	-
Mogelijk spoedeisend	Onderzoek niet volledig en/of geen actuele toetsing	6	Provincie / gemeente (5) en eigenaar
	Onduidelijk	2	Provincie (Handhaving)
Spoedeisend	Eigenaar meldt zicht bij Bosatex	1	Eigenaar / Bosatex

TABEL 1. SAMENVATTING TESTRESULTATEN.

(6 locaties). Niet altijd is een compleet nader onderzoek nodig om een actueel risico uit te sluiten. Dit ook dankzij de kennis die de afgelopen jaren is opgedaan: veel verontreinigingen blijken in de praktijk veel minder risicovol dan aanvankelijk gedacht. Een sterke verontreiniging van PAK, lood en zink onder een verharding bij een woonhuis betekent praktisch gezien geen blootstellingsrisico. Hetzelfde geldt voor teerbrokken onder een plein met garageboxen, al zijn ze nog niet volledig gekarteerd. De Handreiking identificatie spoedlocaties, die tijdens de proef beschikbaar kwam, gaat ook uit van dit principe, en zelfs verder. Zo wordt daarin zelfs geen rekening meer gehouden met permeatie van waterleidingen, omdat dit risico zich bijna nooit voordoet.

- Er kwamen meerdere onderzoeksrapporten boven tafel die niet eerder aan de provincie waren verstrekt, bijna nooit bewust overigens (4 locaties). Zo was op een woonperceel blootstelling aan BTEX uit te sluiten dankzij bodemonderzoek in 2007 vanwege de verkoop van het perceel. De BTEX zijn afkomstig van een voormalig tankstation op een buurperceel. Uit nader onderzoek in 2005 op een groot Defensierrein bleek dat verschillende verontreinigingen niet tot actuele risico's leiden.
- Onderzoek door de provincie gaf nieuw inzicht (4 locaties). Zo werd op een locatie in 1993 cis-1,2-dichlooretheen geme-

ten in één enkele peilbuis, bij herbemonstering in 2009 niet meer. Door een andere locatie kon een streep omdat de concentratie BTEX in de binnenlucht beneden de norm bleef. Het betreft een woning naast een tankstation dat in 1982 sloot. De verontreinigingsomvang is stabiel en ligt tegen de gevel. Nu geen uitdamping betekent nooit meer uitdamping.

Niet altijd is een compleet nader onderzoek nodig om een actueel risico uit te sluiten

- Dankzij een soepeler verspreidingscriterium in de Circulaire bodemsanering 2009 was een locatie met een sterke VOCl-verontreiniging in het grondwater (bodenvolume 1.100 m³) eerst wel en nu niet meer spoedeisend. De wetgever heeft dit criterium versoepeld vanuit de gedachte dat een historische grondwaterverontreiniging – dus veroorzaakt vóór 1987 – nu

SPOEDLOCATIE: VANWEGE MOGELIJKE BLOOTSTELLING AAN XYLENEN.

GEEN SPOEDLOCATIE: BLOOTSTELLING DANKZIJ BORINGEN EN BINNENLUCHTMETING UITGESLOTEN.

nooit onbeheersbaar kan zijn, als de contour in de periode sindsdien kleiner is gebleven dan 6.000 m³ bodemvolume.

- Twee locaties waren al gesaneerd. Van een sanering in 1992 had de provincie nooit het evaluatierapport ontvangen. Het is er wel, en de sanering is ook volgens de regels uitgevoerd. De andere verontreiniging bleek bij voorbereiding van de sanering geen ernstig geval te zijn, waardoor de gemeente het bevoegd gezag werd. De verontreiniging is bij het bouwrijp maken in 2000 gesaneerd.

Maar liefst zeventien van de 26 locaties bleken niet meer spoedeisend te zijn

Van twee locaties is de status nog niet helemaal duidelijk. Eén eigenaar heeft ondanks herhaald verzoek nog niet het complete, maar wel uitgevoerde, bodemonderzoek aan de provincie verstrekt. Een andere eigenaar heeft mogelijk illegaal gesaneerd. In beide gevallen zitten handhavers van de provincie nu achter de feiten aan.

CONCLUSIE

Op 26 januari 2010 hebben Gedeputeerde Staten hun Bodemsaneringstrategie en bijbehorende Uitvoeringsprogramma bodemsanering 2010-2014 vastgesteld. Daarin is rekening gehouden met een apart 'spoedteam' dat de nieuwe aanpak gaat toepassen op de overige spoedlocaties. Gezien de testresultaten kan het team er van uitgaan dat de meeste van de 368 locaties waarvan de bodem al oriënterend of nader was onderzocht, na fase één van de nieuwe aanpak niet spoedeisend meer zullen zijn. Er waren al kentallen waaruit bleek dat hetzelfde zal gelden voor de 220 locaties die nog oriënterend moeten worden onderzocht. Hoeveel spoedeisende locaties er exact overblijven, moet nog blijken. Omdat de provincie zichzelf niet rijk wil rekenen, gaat ze er voorlopig vanuit dat van de huidige 588 spoedlocaties er maximaal 150 overblijven. Hoe dan ook betekenen de testresultaten een fijne wind in de rug voor het spoedteam. En komen de doelstellingen uit het convenant een stuk dichterbij. Door de opvallende resultaten van fase één is met fase twee van de nieuwe aanpak – die tot sanering van uiteindelijk wél spoedeisende locaties moet leiden – nauwelijks ervaring opgedaan. Al was het resultaat van die ene wasserij in Hilversum hoopgevend. De eigenaar heeft zich aangemeld bij de Stichting Bosatex, die de saneringsverplichting van chemische wasserijen overneemt. Dat is voor hem financieel en organisatorisch het meest interessant. Ook voor de provincie is het, als bevoegd gezag en als initiator van Masterplan 't Gooi voor de gebiedsgerichte aanpak van verontreinigd grondwater, gunstig. Zij komt daardoor naar verwachting sneller en tegen lagere kosten tot afspraken, vooral ook doordat het juridisch instrumentarium op stal kan blijven.

(Advertentie)